

Tryptyk ołtarza głównego w kościele świętego Michała Archanioła w Dębnie

Tryptyk późnogotycki w kościele w Dębnie Podhalańskim pochodzi z początku XVI wieku. Uważa się, że jego autorem jest malarz zwany Mistrzem Rodziny Marii. Dzieło zostało namalowane farbami temperowymi na lipowych deskach. Użyto także złotej i srebrnej folii. Część środkowa tryptyku ma sto siedemdziesiąt dwa centymetry wysokości i sto czterdzieści centymetrów szerokości. Awersy, czyli wewnętrzne części skrzydeł są szerokie na siedemdziesiąt jeden centymetrów.

Centralny obraz tryptyku przedstawia Matkę Boską z Dzieciątkiem w towarzystwie dwojga świętych. Od lewej stoją: Archanioł Michał, Maria z Dzieciątkiem Jezus na rękach oraz święta Katarzyna. Tło obrazu, ponad głowami postaci, jest złote. Uwagę przyciągają niezwykle precyzyjnie oddane delikatne pukle włosów Archanioła i świętych kobiet oraz ich wspaniałe szaty. Oprócz złota dominuje czerwień i soczysta zieleń.

Archanioł ma jasne włosy. Wiją się w łagodnych, równych falach aż do ramion. Rysy idealnie gładkiej twarzy urzekają kobiecą wręcz subtelnością. Kontrastują z wojowniczo uniesioną nad głowę prawą ręką. Michał trzyma w niej poziomo długi miecz. Z ramion spływają na boki poły czerwonego płaszcza. Materiał układa się w licznych fałdach aż do stóp archanioła. Poza tym jego smukłą sylwetkę ochrania rycerska zbroja w stalowoszarym kolorze. W lewej dłoni Michał trzyma wagę z dwiema szalami. Sięgają one od wysokości kolan do stóp Archanioła. Na opadającej szali klęczy nagi człowiek. Symbolizuje on ludzką duszę. Na drugiej szali leży kamień młyński oraz wiszą uczepione dwa diabełki.

Pełna godności Maria stoi na wprost. Misternie ułożone włosy okalają jej okrągłą twarz, smukłą szyję i opadają daleko poniżej ramion. Wręcz odczuwa się ich miękkość. Ciemne oczy spoglądają gdzieś w dal. Drobne usta czerwienią się subtelnie. Broda jest uroczo zaokrąglona. Postać Marii spowija ciemnoniebieski płaszcz spięty złotą klamrą. Jego poły rozchylają się, odsłaniając zielone podbicie oraz ciemnoniebieską suknię. Nagie Dzieciątko Jezus zwraca okoloną kręconymi puklami twarz w stronę archanioła. Wyciąga do niego prawą rękę.

Święta Katarzyna ma identycznie ułożone włosy, jak Maria. Nieco szczuplejszą twarz zwraca w stronę Matki Jezusa. Na nią też kieruje natchnione spojrzenie. Postać świętej otula zielony płaszcz. Spod spodu wyłania się czerwona suknia. W prawej ręce Katarzyna trzyma koło przypominające koło wozu. W lewej dzierży miecz. Wznosi się on pionowo. Dosięga prawego górnego rogu obrazu. Wedle legendy Katarzyna miała być poddana torturze łamania kołem. Została ścięta mieczem.

Awersy są podzielone w poziomie na dwie części. Każdy zawiera więc dwa malowidła. Na górze prawego awersu umieszczono postać świętego Jana Ewangelisty. To młodzieniec bez zarostu w zielonej sukni i czerwonym płaszczu. W lewej dłoni trzyma złoty kielich. W dolnej części prawego awersu znajduje się święty Stanisław. Na głowie ma wysoką infułę, czyli biskupie nakrycie głowy. Odziany jest w zielono-białe szaty liturgiczne. W lewej ręce trzyma laskę symbolizującą jego władzę – pastorał. U jego stóp klęczy człowiek w białych szatach. To Piotrowin, którego biskup wskrzesił z martwych.

Na górze lewego awersu namalowany został Jan Chrzciciel. Ma długie włosy i brodę. Ramiona okrywa czerwony płaszcz. Spod niego wyłania się szata ze skóry. Na lewej dłoni proroka spoczywa księga i biały baranek. Dolna część awersu poświęcona jest świętemu Mikołajowi. Wysokie nakrycie głowy i pastorał w lewej ręce świadczą o jego biskupiej godności. Odziany jest w zielony ornat i białą szatę. W prawej ręce trzyma księgę i trzy złote kule. Wedle legendy podarował złoto ubogim pannom.

W górnej części awersów tło obrazów jest złote. Poniżej, za postaciami świętego Jana Ewangelisty i świętego Jana Chrzciciela rozpościera się malowana zielona zasłona. Czerwona natomiast – za postaciami biskupów.